

Aan

Internetconsultatie

Datum

9 februari 2024

Opgesteld door

mw. W. Koolen, gemeentearchivaris Nijmegen

Onderwerp

Reactie Regionaal Archief Nijmegen op internetconsultatie Archiefbesluit en Archiefregeling

Opname van het kwaliteitssysteem in de Archiefregeling 20xx

In de concept-Archiefregeling ontbreekt een regel of bepaling over het kwaliteitssysteem. Voorheen stond deze verplichting in artikel 16 van de Archiefregeling. Nu ontbreekt een regel of bepaling die ons activeert om onze informatiehuishouding systematisch te toetsen en daarmee structureel te verbeteren.

De huidige Archiefregeling is nu vooral gericht op het treffen van passende maatregelen voor de duurzame toegankelijkheid van documenten. Dit lijkt zich vooral te richten op de digitale eisen (in de vorm van een bewaarstrategie). Hiermee wordt geen recht gedaan aan de organisatiekundige benadering van een kwaliteitscyclus. Uiteindelijk zullen passende maatregelen op het vlak van “organisatie, verantwoordelijkheden, procedures, processen en voorzieningen samen met duurzame toegankelijkheidseisen de grip op de totale informatiehuishouding bepalen.

Wij pleiten voor opname van het kwaliteitssysteem in de Archiefregeling 20xx.

Opname van kwaliteitseisen e-depot in de Archiefregeling 20xx

Eén keer spreekt men wel van een duurzaam digitaal systeem. In de Archiefregeling wordt veel aandacht wordt geschonken aan een fysiek depot (plusdepot) en welke eisen daaraan worden gesteld. Maar wat zijn de eisen die aan een duurzaam digitaal systeem of een duurzaam digitale bewaaromgeving worden gesteld. Deels kun je die wel tussen de regels doorlezen (aansluiting bij de BIO, mogelijkheden voor (bit)preservering), maar geen verwijzing naar bijvoorbeeld certificeringseisen zoals die van het CoreTrustSeal. Hier mag volgens ons op zijn minst toelichting bij en richting aan worden gegeven binnen de Archiefregeling.

Periodiek bewaren overzicht informatiehuishouding i.p.v. alle versies

In artikel 2.3 ‘Overzicht informatiehuishouding’ wordt gesteld dat alle versies van het overzicht informatiehuishouding blijvend bewaard moeten worden. Dat is ondoenlijk omdat zo’n overzicht in de praktijk waarschijnlijk aan constante verandering onderhevig is. Het periodiek bewaren van het overzicht zou een betere optie zijn.

Nadere toelichting over metadata en aanvullende metadata

In artikel 2.6 ‘Metadata algemeen’ wordt o.a. gevraagd om het vastleggen van ‘de met betrekking tot het document uitgevoerde beheeractiviteiten’, graag nader specificeren welke beheeractiviteiten hiermee bedoeld worden. Er zijn ontzettend veel verschillende beheeractiviteiten waarvan een steeds groter deel geautomatiseerd plaatsvindt, het vastleggen van al deze activiteiten voert veel te ver.

In artikel 2.8 ‘Aanvullende metadata’ wordt gevraagd om vastlegging van gebruikte hardware, besturingsprogrammatuur (ik neem aan besturingssysteem) en toepassingsprogrammatuur (ik neem aan

creatieapplicatie). Dit is in de praktijk onhaalbaar, veel bestanden worden tegenwoordig gecreëerd in cloudomgevingen waardoor de gebruiker helemaal niet weet welke hardware en besturingsprogrammatuur er gebruikt wordt. Het extraheren van deze informatie uit het bestandsformaat is niet mogelijk. Ten behoeve van emulatie is dit ook geen noodzakelijke informatie, de gebruikte hardware is vaak van ondergeschikt belang en voor de meeste bestandsformaten is in technische databases wel vastgelegd onder welke besturingsprogrammatuur het formaat veelal gebruikt wordt/werd.

In artikel 2.8 is ook onvoldoende duidelijk wat bedoeld wordt met het vermelden van de resultaten van uitgevoerde integriteitschecks. Is het de bedoeling dat dit eenmalig bij opname in het e-depot wordt vastgelegd of bij elke integriteitscheck vanaf het moment van creatie? Het vastleggen van elke integriteitscheck vanaf creatie is ondoenbaar, er is veel variatie qua controles (dagelijks, wekelijks, maandelijks én softwarematige of hardwarematige controles) en het levert op de hele lange termijn ontzettend veel extra metadata op. Bovendien is het niet noemenswaardig wanneer een integriteitscheck met goed resultaat wordt uitgevoerd want dat is de regel, het vastleggen van de uitzonderingen (foutresultaten + herstel) is veel belangrijker.

Nadere eisen met betrekking tot migratie

Bij de toelichting op hoofdstuk 3 'Vervanging en migratie' wordt onder 'Aanvullende eisen voor langdurig te bewaren documenten' gesteld dat na overbrenging de persistente identifier naar de nieuwe locatie bij de archiefdienst gaat verwijzen. Hiermee wordt verondersteld dat de archiefvormer gebruik maakt van PID's, hetgeen overwegend NIET het geval is. Archiefinstellingen hebben daarentegen wel al veelal PID's geïmplementeerd. Als de archiefvormer geacht wordt wel PID's te gebruiken ontstaat er verwarring. Wie draagt de verantwoording voor het doorvoeren van de verwijzing en alle eventuele toekomstige wijzigingen, archiefvormer of archiefinstelling?

Begripsbepalingen

- Bitreeks: Foutief gedefinieerd. Een bitreeks is simpelweg de volgorde van nullen en enen, het is een neutraal begrip. De 'oorspronkelijke volgorde' impliceert een ongewijzigde bitreeks of een bitreeks die niet/nooit kan worden aangepast.
- Bit-perfect-exemplaar: Dit begrip is onnodig, je kunt 'gewoon' spreken over een ongewijzigde/oorspronkelijke bitreeks of een gevalideerde bitreeks (of een oorspronkelijk/integer bestand).
- Emulatie: Onvoldoende gedefinieerd als begrip, 'als één van de oudere generatie' impliceert het idee van willekeur terwijl emulatie juist doelgericht is. Verduidelijk dat het bij emulatie gaat om het nabootsen van een specifiek platform of een specifiek programma.
- Functionele migratie en technische migratie: Er bestaat momenteel al veel verwarring omtrent de begrippen conversie en migratie, het toevoegen van dit onderscheid zal voor nog meer verwarring zorgen. Gebruik en/of verduidelijk bij voorkeur de huidige terminologie. Bijvoorbeeld: data-migratie betreft het overzetten van data van het ene systeem naar het andere systeem of van de ene drager naar de andere drager en dataconversie betreft het omzetten van het ene (bestands)formaat naar het andere (bestands)formaat. Een andere optie is om te spreken over data-migratie en formaatmigratie aangezien formaatmigratie al wordt gebruikt als synoniem voor dataconversie. NB: houd er rekening mee dat data-migratie ook een dataconversie kan omvatten.
- Documenten: Verwarrende term die veel te veel associaties oproept met een fysiek tekstdocument, (informatie)objecten of data(set) dekt de lading veel beter.